

Luovan työn tekijät ja yrittäjät

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

ASIA Lausunto koskien luonnosta hallituksen esitetyksesi tekijänoikeuslain muuttamisesta (OKM/46/010/2013)

YHTEENVETO

- Ehdotettu keskeytysmääräyssäännöksen tarkastaminen niin, että menettely voidaan kohdistaa myös ulkomailta toimiviin ja/tai ylläpitäjien henkilöllisyyden salaaviin palveluihin on hyvä ja kannatettava muutos.
- Esitystä on kuitenkin kehitettävä edelleen niin, että määräykset voidaan saattaa voimaan tasapuolisesti kaikkia samankaltaisia Internetin palveluntarjoajia (välittäjiä) kohtaan.
- Ehdotettu uusi hidastamismääräys saattaa olla hyvä lisäkeino laittomien palveluiden toiminnan estämiseksi, mutta se ei korvaa muita, jo käytössä olevia, ja voinee toimia vain niiden rinnalla. Hidastamismääräyksen todellisesta tehokkuudesta ei ole kokemuksia.
- *Itsenäisen pysyvän kieltokanteen* nostaminen välittäjiä kohtaan tulee säätää mahdolliseksi. Tätä edellyttää mm. Infosoc direktiivikin ja tätä on myös tekijänoikeustoimikunta esittänyt.
- Esitykseen tulee lisäksi ottaa mukaan ns. *huomautuskirjemenettely*.
- Ehdotettuja 60 c ja 60 d pykälää on tarpeen vielä edelleen kehittää
 - poistamalla pykälästä tarpeettomana viittaukset verkkopalvelun ylläpitäjään ja palvelun tarkoitukseen.
 - säätämällä menettelystä, jolla tuomioistuimen yhtä välittäjää kohtaan antama lainvoimainen päätös voidaan laajentaa ulottamaan koskemaan kaikkia samanlaisia Suomessa toimivia välittäjiä kohtaan.

LAUSUNTO

Ehdotetun esityksen tavoitteet ja päämäärät – pehmeämpien keinojen säätäminen - ovat tärkeitä ja kannatettavia.

Nyt esitetyt keinot eivät kuitenkaan täytä direktiivien asettamia velvoitteita, vaikkakin ne parantavat joissakin tilanteissa oikeudenhaltijoiden mahdollisuuksia puuttua laittomaan toimintaan.

Hidastamismääräys

Hidastamismääräyksen tehosta ja kustannuksista on esitetty perustellusti epäilyksiä, myös sen käytettävyys nykyisessä teknisessä ympäristössä on epäselvä. Tulevaisuudessa ehdotettu uusi keino voi olla toimivakin. Hidastamismääräyksen tulee kuitenkin joka tapauksessa olla aina vaihtoehtoinen menettely, jota oikeudenhaltija voi halutessaan soveltaa.

On myös kyseenlaista, onko hidastamismääräyksen lähettämä oikeuspoliittinen viesti oikea ja haluttu. Ei riitä, että laittoman palvelun toiminta olisi vain normaalia hitaampaa. Käyttämisen tulee olla merkittävästi hankalampaa.

Mikäli hidastamismääräys halutaan lakiin lisätä, tulee sen olla myös olla tosiasiallisesti tehokas laittoman verkkojakelun estämiseksi.

Pykäläluonnoksissa (60 c-f §) käytetty termi ”verkkopalvelun ylläpitäjä” on turha. Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissakin termi rinnastetaan ”väitettyyn loukkaajaan” (s. 11).

Oikeusvarmuuden ja selkeyden takaamiseksi sekä tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi tulee termi ”verkkopalvelun ylläpitäjä” poistaa tarpeettomana.

Itsenäinen kieltokanne

Direktiivien edellyttämällä tavoin ja tekijänoikeustoimikunnan esityksen mukaisesti tulee mahdollistaa pääasiaan liitännäisten turvaamistoimien lisäksi *itsenäisen pysyvän kieltokanteen* nostaminen välittäjiä kohtaan.

Tietoyhteiskuntadirektiivi edellyttää, että jäsenvaltioiden on varmistettava oikeudenhaltijoille mahdollisuus hakea kieltoa tai määräystä sellaista välittäjää vastaan, joka välittää suojattuun teokseen tai muuhun aineistoon kohdistuvan kolmannen osapuolen rikkomuksen verkossa. Ehdotettuun esitykseen ei valitettavasti sisälly mahdollisuutta määrätä pysyvää kielto tuomiota välittäjää kohtaan. Tekijänoikeustoimikunnan mietintöön (2012:2) sisältyi tällainen säännös (56 g § 2 mom) ja se tulee ottaa myös tähän hallituksen esitykseen.

Uusi 56 g § 2 momentti: ”Tuomioistuin voi määrätä lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän tai muun välittäjän (välittäjä) estämään asiakkailtaan pääsyn verkkosivulle, jota käytetään tekijänoikeudella suojatun aineiston saattaminen yleisön

saataviin ilman oikeudenhaltijan suostumusta, jollei sitä voida pitää kohtuuttomana ottaen huomioon aineistoa yleisön saataviin saattavan henkilön, sitä vastaanottavan henkilön, välittäjän ja tekijän oikeudet (pääsyn estäminen).”

Huomautuskirjemenettely

Aikaisemmassa rauenneessa hallituksen esityksessä (HE235/2010 vp) ollut ns.

huomautuskirjemalli tulee ottaa myös tähän uuteen hallituksen esitykseen.

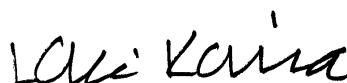
Huomautuskirjemenettely mahdollistaa pehmeämmät keinot puuttua luvattomaan verkkojakeluun tiedotuksellisin keinoin. Uuteen esitykseen huomautuskirjemenettelystä tulee sisällyttää seurantamekanismi, joka mahdollistaa puuttumisen huomautuksista huolimatta jatkuvaan luvattomaan toimintaan. Huomautuskirjemenettelystä on hyviä kokemuksia monissa maissa.

Muilta osin viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen (TTVK) lausuntoon ja sen liitteenä oleviin pykäläehdotuksiin ja muutoksiin.

Helsingissä, 17. tammikuuta 2014

Pekka Rislakki
Puheenjohtaja

Lauri Kaira
Projektinjohtaja